СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 260. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, пятниця, 7-го листопада 1947. No. 260. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, November 7, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ДЮЇ ЗА ДОПОМОГУ ЕВРОПІ ПІД ДВОПАРТІЙНОЮ КОНТРОЛЕЮ

Ню Йорк, 5 листопада. — Губернатор стейту Ню Йорк, Тамес Е. Дюї, виголосив промову з вияcненням свого становища в справі закордонної політики на обіді екзекутивних урядовців бізнесових підприємств, що відбувся в готелі Валдорф-Асторія при співучасти 1,000 осіб. Він заявив, що нема іншого рятунку для Европи, як Плян Маршала, бо лише за виконанням цього Пляну можна буде створити з Західної Европи заборолo свободи в Европі й Азії. Щоб плянована допомога була успішна, Дюї преявив такі способи: Допомога з конечности, яка має бути вислана деяким державам на затамування дальшого нещастя, не повинна бути зворотною позичкою в долярах, а зате приходи з неї повинні бути вжиті на розвиток природніх багатств країн, які цю допомогу дістануть; дальші позички повинні бути дані як справжні позички для відбудови, одначе вони повинні бути давані американськими бизнесовцями, допомогу заграницю треба давати під контролею якоїсь ради, складеної з людей з обох великих політичних партій; конгрес повинен скласти ясну дефініцію політики, в якій треба б сказати, що „це є основна політика Америки для допомоги свободолюбним народам по всіх усюдах, якщо вони готові співпрацювати з нами, щоб найти шлях до економічної стабілізації"; коли б не прийшло до здійснення допомоги Европі, тоді нема іншої ради, як перевести небувале досі озброєння Америки.

Дюї сказав, що Републиканській партії треба приписати ініціятиву в двопартійній заграничній політиці і висловив признання сен. Ванденберґові та радникові Долесові за провід у цій політиці. Попри те Дюї гостро заатакував адміністрацію Трумана за його витрату 20 більйонів на чужинну допомогу без розбору, а потім без найменших обиняків атакував Росію за її імперіялістичну й застрашуючу політику, яка змагає до поневолення світу.

НОВА ХАРЧОВА КАМПАНІЯ.

Вашинґтон. — Громадянський Харчовий Комітет заповідає нову кампанію для збереження харчів. Вона має виявити плян, як перевести прохарчування дому впродовж цілого тижня замісць придержування дотеперішніх засад безмясних вівтірків, безбіломясних четвергів і т. п. заряджень. Програма буде проголошена з кінцем біжучого місяця.

ВИСОКА ФАРМЕРСЬКА ПРОДУКЦІЯ В НАЙБЛИЖЧИХ ЧОТИРОХ РОКАХ.

Вашинґтон. — Секретар рільництва Клинтон Р. Андерсон виявив на річній Конференції Рільничого Передбачування, що фармерська продукція впродовж найближчих 4 років дасть підставу до забезпечення Пляну Маршала для допомоги Европі. Коли найдуться фонди на допомогу для 16 країн в Европі, тоді харчова продукція мусить бути поставлена на найвищій висоті, а головно продукція збіжжя. Це буде теж постійне постачання для заспокоєння ринків в Европі, а воно буде далеко більше ніж загально думають.

НАСЛІДНИК СЕНАТОРА БИЛБО.

Ню Орлеанс, 5 листопада. — Після кінцевого обрахунку з виборчих округ вибраний сенатором стейту Мисисипі суддя Джан Корнеліус Стенис, мало кому відомий до цеї пори. Його вибір замітний тим, що він має кокінчити каденцію сенатора на місце недавно помершого сен. Теодора Ґ. Билбо, який вславився своєю теорією вищости білої раси над чорною. На таку саму програму кандидував на місце Билба конгресмен Джан Ренкен, одначе перепав великою більшістю голосів, бо він опинив щойно на четвертому місці між кандидатами. Стенис майже нічого не згадував про расові відносини підчас агітації.

ҐРІН З А.Ф.П. ПІДПИСАВ НЕКОМУНІСТИЧНИЙ АФИДЕВИТ.

Вашинґтон. — Вилйем Ґрін, предсідник Американської Федерації Праці, це єдиний з великих провідників юнійного руху, що згодився підписати некомуністичний афидевіт. Він вислав його до Краєвої Ради Робітничих Відносин, згідно з вимогами закону Тефта-Гартлія. Крім нього підписали афидевіт теж і інші екцекутивні урядники А.Ф.П.

ЛИТОВЦІ ПЕРЕБЕРУТЬ ТАБОР В КВОДІ.

Ню Йорк. — Злучений Литовський Допомоговий Фонд Америки заявся за те, щоб перебрати звісний табор Кводді Виледж в стейті Мейн, щоб там примістити Балтійський університет, який має бути перенесений з Европи разом з професорами ю студентами. Цей університет находиться тепер в Гамбурзі, у Німеччині. Ухвалу переведено на зїзді Комітету, що відбувається в готелі Ню Йоркер при співучасті 110 делегатів. В університеті будуть побирати науку литовці, Естонці й Лотиші. Головою Комітету є о. д-р Йосиф Б. Консіус.

Бирнс обстоює мир з Німеччиною — за згодою Росії, або й без неї

Винстон Сейлем, стейт Норт Каролайна, 5. листопада. — Недавній секретар стейту Джеймс Ф. Бирнс вийшов поновно з домаганням, щоб скликати мирову конференцію з початком 1948 р. і на ній заключити мир з Німеччиною, все одно чи за згодою Росії, чи без неї. Він признав, що після заключення окремого миру, Америка забрала б свої війська з Німеччини, а Росія втримувала б дальше свої війська. Щоб цьому запобігти, треба заключити договір з Росією в справі ненападу на 40 літ. У такому випадку Німеччина могла б бути розброєна. Коли б одначе Росія загалом відмовилася від миру, тоді Три Потуги мусіли б заключити окремий мир з Німеччиною. „Тоді Росія зрозуміла б, що була б сповнена обіцянка, яку я дав в Стутґарді, що як довго в Німеччині будуть якісь окупаційні війська, так довго там залишаться й американські війська" — сказав Бирнс. — Цю промову виголосив він перед Палатою Єпископів Протестантської Єпископальної Церкви Злучених Держав. Він признав, що це був би окремий мир, одначе ніяка нація на світі не могла б закладати проти нього свого вета.

АМБАСАДОР КИРК ЧЛЕНОМ БАЛКАНСЬКОЇ КОМІСІЇ.

Вашинґтон. — Президент Труман іменував бувшого адмірала Алана А. Кирка, теперішнього амбасадора до Болгарії й Люксембурґу, американським представником спеціяльної Балканської Комісії, створеної Обєднаними Державами. Він буде ввесь час перебувати в Белгії й доїздити на Балкан, коли зайде потреба.

СЕНАТОР ТАЙДИНҐС ЗА ДОПОМОГУ ГРЕЦІЇ Й АВСТРІЇ.

Вашинґтон. — Сен. Тайдинґс, який недавно повернувся з подорожі по Европі, домагається енергійної допомоги для Греції у її боротьбі проти наїзду сусідних держав, які досі підтримують підіздову боротьбу в Греції. Ці держав це сателіти Росії, він твердить. Допомога з заграниці мусить прийти не лише в відбудові знищеної країни, але теж і в військовій забезпеці. Щодо Австрії, то там потрібна більше економічна допомога ніж військова. Без економічної допомоги Австрія може заломитися ще в найближчій зимі.

Комітет О. Д. прийняв американський плян в справі Кореї

СОВЄТИ ЗАПОВІДАЮТЬ БОЙКОТ.

Лейк Соксес, Н. Й., 5. листопада. — Політичний Комітет Генеральної Асамблеї О.Д. прийняв сьогодні більшістю 46 голосів американський плян в справі підготовки незалежности Кореї під наглядом окремої комісії О.Д. Голосів проти не було, натомість були такі, що не голосували. Прийнятий Політичним Комітетом проект протягом найблищих двох тижнів повинен ще бути прийнятий самою Головною Асамблеєю й тоді його будеться реалізувати. Плян передбачує комісію О.Д., зложену з представників 9 країн, яка підготовила б вибори на Кореї не пізніше, як до кінця найблищого березня. До цеї Комісії Злучені Держави запросили Австралію, Канаду, Китай, Ель Сьвадор, Францію, Індію, Филипини і Сирію та совєтську Україну. „Мністер" Мануїльський негайно запрошення відкинув, що вважається неомильною ознакою совєтського бойкоту прийнятої більшістю О.Д. американської пропозиції. Це обмежило б працю Комісії та цілу акцію О.Д. в справі самостійности Кореї тільки до південної частини цеї країни, що є під адміністрацією Америки. Це створює в Кореї подібне положення, яке уже повстало в наслідок постійної совєтської опозиції в Німеччині.

БРИТАНІЯ ПЛЯНУЄ МІЖНАРОДНУ АКЦІЮ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ТЕРОРУ НА БАЛКАНАХ.

Лондон, 5. листопада. — Речник британського уряду заявив сьогодні в Палаті Лордів, що Британія розглядає плян міжнародної акції в ООД проти большевицького терору в Балканських країнах, головно щодо безпощадної розправи з опозиційними проти-комуністичними партіями, що вважається порушенням людських і демократичних прав, гарантованих мировими договорами союзників з цими країнами. Він натякнув, що ця акція була б звернена насамперед проти Болгарії, Румунії і Мадярщини. Речник уряду, вайкаунт Джовіт, рівночасно заявив, що не зважаючи на все уряд взажає за відповідне вдержувати з цими країнами дипломатичні стосунки.

БРИТАНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПРИЙНЯВ ЗАКОН ПРО НЕЗАЛЕЖНІСТЬ БУРМИ.

Лондон, 5. листопада. — Після привернення політичної незалежности Індії, британський парлямент ухвалив сьогодні черговий законопроект про дальший поділ британської імперії. Цим разом Палата Громад прийняла більшістю голосів, проти очолюваної Винстоном Чорчилем консервативної опозиції, законопроект про надання політичної незалежности 15,000,000 населення Бурми. Винстон Чорчил виступив гостро проти того законопроекту, називаючи його „фатальною помилкою" та остерігаючи перед „жахом і нещастям", подібним до того, яке спало на Індію після ліквідації там британського управління. Чорчил висловився за вдержання Бурми на правах домінії.

СОВЄТИ ЗАПОВІДАЮТЬ БОЙКОТ „МАЛОЇ АСАМБЛЕЇ" О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 5. листопада. — Теперішня сесія Генеральної Асамблеї О.Д. може мати переломове значення для цеї організації і рішально заважити на дальшій долі світу. Діло в тому, що Совєтський Союз своєю прінціповою опозицією до всіх справ, які видвигається іншими країнами та бойкотом прийнятих більшістю голосів ухвал О.Д., які йому не подобаються, створив положення, в якому ця міжнародна організація взагалі не може працювати. Совєтський представник Вишинський виступив сьогодні в Політичному Комітеті О.Д. проти запропонованої Америкою „Малої Асамблеї", що мала б дбати про збереження миру і безпеки в світі. Вишинський твердив, що завданням цеї „Малої Асамблеї" є „вбити Раду Безпеки" з правом вета великодержав і дати Америці рішальний голос у світових справах. При цьому совєтський представник недвозначно натякнув, що на випадок прийняття цеї американської пропозиції, Совєтський Союз буде її бойкотувати, подібно як це він вже рішився в справі Балканської Провірочної Комісії та інших ухвал Генеральної Асамблеї.

СТАЛІН НЕ БУДЕ ОБХОДИТИ „ОКТЯБРСЬКОЇ" В МОСКВІ.

Москва, 5. листопада. — В найблищу пятницю припадає 30-та річниця большевицької „октябрської революції" і з цеї нагоди відбудуться в Москві всілякі паради. Московське радіо сьогодні повідомило, що військову дефіляду на Червоній Площі відбиратиме міністер збройних сил, маршал Н. Булґанін, що означало б, що Сталін не думає приїхати до Москви на цю параду з „району над Чорним морем" де перебуває на відпочинку.

СОВЄТСЬКА „КУЛЬТУРА".

Москва, 5. листопада. — Центром цілого совєтського життя і творчости є тільки одне: Сталін. З нагоди тридцятої річниці „октябрської революції" тут відкрито мистецьку виставку і виявляється, що її майже виключним обєктом є „геніяльний вождь і мудрий учитель" — Сталін. Більшість виставлених образів — це портрети Сталіна, більшість експонатів скульптури — це погруддя Сталіна.

ПЕРЕД КОНФЕРЕНЦІЄЮ „ВЕЛИКОЇ ЧВІРКИ" В ЛОНДОНІ

Лондон, 5 листопада. — Заступники міністрів закордонних справ чотирьох потуг Злучених Держав, Великої Британії, Франції і Совєтського Союзу почнуть тут завтра вступні розмови до другої і, можливо, останньої конференції Ради закордонних міністрів в справі остаточного полагодження справи Німеччини. На підставі дотеперішнього досвіду та з огляду на основні розбіжності між західними союзниками і Совєтами, вважається, що єдиним логічним вислідом тих всіх розмов буде поділ Німеччини на дві окремі держави, одну зі західних зон, що є сьогодні під адміністрацією Америки, Британії і Франції та другу совєтську. Згідно зі заявами офіціяльних кол докищо немає конкретного пляну щодо такого поділу та сепаратного миру, але проєкт такого пляну вже досить скристалізований з дотеперішніх розмов.

ВТЕЧА ЩЕ ОДНОГО ПРОВІДНИКА ПРОТИСОВЄТСЬКОЇ ОПОЗИЦІЇ З МАДЯРЩИНИ.

Віденъ, 5 листопада. Дотеперішні терористичні практики комуністичної диктатури в країнах під совєтським впливом остаточно розвіяли всі легенди про можливість будьякого компромісу, чи взагалі життя для тих, хто не солідаризується та не погоджується на комуністичний режім. Після засуду та екзекуцій провідників протикомуністичної опозиції в Югославії, Болгарії, Румунії та інших підсовєтських країнах, останні ще провідники опозицій вже не дожидають большевицької кулі, чи стричка і радше шукають охорони на заході. Втеча Міколайчика з Польщі продовжує бути політичною сензацією й сьогодні вже повідомлено, що слідами Міколайчика пішов теж провідник опозиційної мадярської Незалежної партії, Цольтан Пфайфер, що разом з жінкою і дочкою втік з Мадярщини та мав схоронитися у Відні.

„ЧИСТКА" РУМУНСЬКОГО УРЯДУ.

Букарешт, 5 листопада. — Румунський парлямент сьогодні на надзвичайній сесії ухвалив більшістю 187 голосів проти 5 недовіря віцепремієрові та міністрові закордонних справ, Ґ. Татареску. Голосування переведено у звязку з виявленими на процесі д-ра Маню „фактами", мовляв Татареску, що є членом Ліберальної партії, „теж" був американсько-британським „шпигуном". Ухвала парляменту не залишає Татареску, що тепер хворий, іншого виходу, як податися у відставку, що потягне за собою резигнацію теж ще останніх некомуністичних членів уряду й остаточно закінчить демократичність румунського режіму.

ЗЛОВИЛИ ТРЬОХ СПІЛЬНИКІВ МІКОЛАЙЧИКА.

Варшава, 5 листопада. — Польський уряд сьогодні повідомив про зловлення трьох співробітників Міколайчика, що вслід за ним намагались перейти кордон до Чехословаччини. Зловлено: касієра Стронництва Людового Вінцента Брия, приватну секретарку Міколайчика — Марію Гулевіч та тісного співробітника Міколайчика — Мечислава Домбровского. Брия мав заявити, що Міколайчик втік при активній і безпосередній допомозі одної зі західних дипломатичних місій у Варшаві. Рівночасно повідомлено, що Міколайчика та інших його співробітників „викинено" з його власної партії.

АНТИКОМУНІСТ ПОСАДНИКОМ РИМУ.

Рим, Італія, 5 листопада. — Сьогодні ввечорі на засіданні міської ради вибрано посадником італійської столиці члена Християнсько-демократичної партії Сальваторе Ребеччіні. Він одержав 41 голосів проти 35, що їх віддано на піддержуваного комуністами республиканського кандидата. Вибір християнського кемократа на керівника адміністрації Риму прийнято з великим вдовіллям в цілому місті, зокрема в колах Ватикану.

КІНЕЦЬ АВТОНОМІЇ СЛОВАЧЧИНИ.

Прага, 5 листопада. — Після звільнення країни від німців, Словаччина знову була ввійшла в склад чехословацької федерації як автономна країна, з окремим статутом і урядом, що базувався на найсильнішій Демократичній партії. Словацький уряд вимагав тільки апробати президента Чехословаччини. Остання комуністична акція проти демократів закінчилася тим, що вже комуністичному премієрові Ґоттвальдові надано повновласті відповідно „формувати" словацький уряд, що вважається однаково кінцем словацької демократії, як і автономії.

АМЕРИКАНЦІ МАЮТЬ ВІЛЬНИЙ ВІЗД ДО ШВАЙЦАРІЇ.

Ню Йорк, 6 листопада. — Місцеве швайцарське посольство сьогодні повідомило, що з днем 15-го листопада громадяни Злучених Держав Америки та всіх інших південно і північно-американських країн матимуть вільний візд до Швайцарії, не потребуючи жодного окремого дозволу, ані пашпортових віз.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30. 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩО АМЕРИКАНЦІ ДУМАЮТЬ ПРО РОСІЮ?

Джордж Ґелоп, директор Американського Інституту Публичної Опінії, каже, що було б дуже цікаво знати, що думає російський нарід про американців, а не тільки Кремль, якого думки аж надто добре відомі. Та про це не можливо дізнатись, зате можна легко провірити, що думає американський нарід про Росію. Таку провірку перевів тепер згаданий Інститут та опублікував її вислід. З цеї провірки виходило б, що американський нарід має таких пять „жалів" до Росії:

Росія намагається запанувати на цілим світом — Комуністи, які працюють в користь Росії, знищили б відразу християнську релігію, якби тільки мали силу це зробити — Не приязне, а то й вороже відношення Росії до Злучених Держав пізнати по тім, що вона не пускає за „залізну заслону" американських подорожніх і відвідувачів та закриває свої діяння серпанком тайни — Москва здобула контролю над державами, що стали її сателітами, незаконними способами — Росія, яка ніяк не хоче співпрацювати з Америкою, шкодить тим Організації Обєднаних Держав.

Ґелоп каже, що не є завданням Інституту застановлятись над такими відповідями-жалями, чи вони слушні, чи ні. Його завданням є ствердити, що люди думають, а властиво, що думає більшість американців.

З тих відповідей виходить на яв, що приязний сентимент, який був тут довгий час у відношенні до Росії, дуже змінився на некористь Росії. Американці, між якими ще не так давно було багато таких, які обороняли Совети, як вони зачали загарбувати різні території, кажучи, що це є їм потрібне для забезпеки перед новою німецькою інвазією чи взагалі агресією, нині стверджують подавляючою більшістю, що Росія не обороняє себе, а змагає у своїм імперіялізмі й большевизмі до опанування цілим світом, вживаючи до цього грубої сили. Давніше, як знаємо, багато американців обороняло теж і советську „залізну заслону", а нині говорить інакше, кажучи, що вона потрібна Советам на це, щоб закривати воєнну підготовку, чи свої слабкі сторони, зокрема нужду населення, чи на те, щоб советське населення не дізналось правди, як живеться людям в інших країнах.

Цікаве ще теж це, що між американцями є тепер велике число таких, що переконані, що Совети вийдуть з Обєднаних Держав і перестануть бути їх членами, коли давніше ніхто цього не припускав. Замітне і це, що зросло між американцями число тих, що переконані, що Совети завзялись знищити християнську релігію. Такого переконання є 72% тих, кого запитував Інститут Ґелопа про опінію у цій справі.

Чи так точно є, як звідомляє Ґелоп, годі певно твердити, але що воно не відбігає багато від правди, можна пізнати хочби по тім, що читаємо про ці справи щоденно в американській пресі.

Посилення високої освіти

Факт, що американський уряд приймає до своєї служби нових імігрантів з високою, тобто університетською освітою, вказує, що Америка потребує більше людей з наукою ніж їх вона має під теперішню пору. З яких причин це діється, не важко догадатися. Несподіване поширення політичних, економічних та мілітарних впливів Америки по цілому світі заскочило її непідготованою до такої місії й тому відповідальні чинники так завзято працюють, щоб зарадити недостачі. Сказав якийсь державний муж: „Заволодіти світом не важко, але втримати панування — це справді важка справа". Щоб втримати панування, на це треба мати розум і освіту.

Не зважаючи на нечувану й небувалу в історії тактику Советів з метою заволодіти світом без стріляної війни, ця тактика заломлюється. Волтер Липпман, дипломатичний допосувач щоденника Ню Йорк Геральд Трибюн твердить на підставі інформацій та особистих спостережень під час своєї недавньої подорожі до Західної й до частини Східної Европи, що Совети вже програли свою „холодну війну". Це, каже він, треба завдячувати американській готовості відперти московську большевицьку навалу, яка йшла безпосередньо після другої світової війни. Він каже, що Америка може й не знає про те, що так сталося, одначе це неоспоримий факт і він дає на це свої виводи.

Не йде тут про ствердження правдивости твердження Липмана, а про те, що Америка розуміє свою ролю в теперішньому світі. Це пізнати по цім, як вона підготовляє свої наукові сили у всіх ділянках знання. Вистарчить звернути увагу на це, що федеральний уряд дає нагоду бувшим воякам вступати до високих шкіл. Уряд не лише платить за них шкільну оплату, але теж і дає утримання під час науки. Це є оці славні „права Джі Ай" (G. I.), що то ними користуються ветерани світової війни. Статистика виказує, що з початком біжучого шкільного року вступило до американських університетів і колегій не менше як 800,000 студентів на правах „Джі Ай". Крім цього яких 5,000 студентів річно може студіювати на кошт уряду в закордонних університетах, про що була недавно мова при обговоренні „вимінних студентів".

Та хоч які велетенські ці цифри, то вони ще не вдоволяють американських виховників. Так напр. д-р Гері Вудберн Чейз, канцлер університету Ню Йорк, здаючи річний звіт перед університетською радою з кінцем жовтня, предявив пляни поширення високої освіти на кожного громадянина „до самих границь його амбіцій і здібности". Він виявив, що не всі ветерани дісталися до шкіл, хоч би лише тому, що високі школи не були на це приготовані. Не було ні будинків ні доволі учительських сил, які могли б подолати новим вимогам.

Потреба високої освіти серед молоді така велика, сказав Чейз, що її під теперішню пору треба більше підтримувати ніж середню. А тому, що університети, колегії і всі інші високі школи не мають належного вивінування, щоб подолати вимогам часу, Чейз вийшов з домаганням, щоб уряд прийшов в допомогу таким школам з податкових фондів. Ця допомога повинна прийти в формі наукових стипендій для всіх ветеранів, а крім цього в формі безпосередніх субсидій науковим установам для розбудови домів і для втримання професорів. „Час рішення надходить, а рішення мусить бути лише одно, а це, щоб мати на увазі добро цілої нації". — Таке заключення університетського канцлера. Д-р Чейз ще пригадав, що в школах нема дискримнації між расами і домагався, як найбільшої толеранції очевидно на те, щоб уможливити як найбільшому числу студентів покінчити високі школи.

Для пересічного громадянина дивне може бути те, що канцлер університету згадує про недостачу вивінування високих шкіл, хоч загалом звісно, що студенти платять високі шкільні оплати за науку. Господарка в високих школах не може бути мірена господаркою пересічних шкіл тому, що високі школи переводять нераз наукові досліди без огляду на кошти. Цього вимагає інтерес до науки, який звичайно покривається з інтересом нації й людства. Оце й причина, чому, не зважаючи на великі дари, деякі високі школи виказують дефіцит.

Ось найновіший фінансовий звіт з такого славного й багатого університету, як університет Єйл, з Ню Гейвен, у стейті Конетикат, виказує за минулий фіскальний рік з кінцем червня дефіцит в сумі $498,954.52, або кругло пів мільйона долярів. Це пішло з того, що в минулому році вчилися там 8,700 студентів, а перед війною пересічне число студентів виносило там по 5,200 річно. Перед війною видатки школи виносили $9,154,980.31, а в минулому році $12,241,884.45. Тут не входять в рахунок видатки на атлетичні змагання та на втримання харчових приміщень, бо до цього є окремий буджет з окремою адміністрацією й вони не належать до наукових справ. Згаданий дефіцит приписує скарбник університету збільшенні числа студентів.

Щоб пояснити явище, чому збільшення числа студентів не приносить матеріяльного хісна для високої школи, пригадує скарбник, що є деякі предмети в університеті, яких не оплачується з шкільних оплат, а з дарів, які приходять від громадян. До таких предметів належать книжки, шкільна обстанова, прибудова нових будинків, а звичайно теж лябораторії.

Згадка на необхідні шкільні видатки в високих наукових установах повинна призвести громадян українського роду до застанови, що й нечисленні українські школи в Америці мають теж свої видатки, яких не всилі покрити з шкільних оплат. Українське громадянство має теж обовязок подбати про належне вивінування ще й тих своїх шкільних чи наукових установ. Воно мусить подбати про це на більші розміри, бо американська земля нині одинока, де міг би повстати Центр Української Культури, себто цеї дійсно української культури, для якої нині нема місця в Україні.

В. С.

Християнство й сучасний комунізм

(Голос вчорашнього скитальника).

Коли і яких комуністів можна би шанувати?

Перебуваючи в зах. Німеччині, мав я нагоду бувати на вічах німецької комуністичної партії. Вони були, як завше, майстерно організовані. Був добрий демагог-бесідник, що грав на високо-патріотичних та соціяльних почуваннях своїх слухачів, не гірше колишніх націстів. По салі були розсаджені його нечисленні агенти, які старалися його оплескувати, або голосно висказувати одобрення його думок. Та звичайно 95% авдиторії були некомуністи, що приходили покпити з „комуни" і мати нагоду посміятися. Вони терпеливо вислухували бесідника, а тоді в дискусії ставили свої спритно завчасу підібрані питання, при чому вказували на жахливу дійсність, яку завів комунізм в Росії.

Відмовлятися від цього не міг і сам комуністичний агітатор, бо німці в часі війни це все бачили на власні очі. Тоді він старався доказувати, що німецькі комуністи нічого не мають спільного з московськими комуністами та йдуть власними шляхами. Народи т. зв. Сов. Союзу були завше відсталі, німецький нарід культурно стоїть вище. Дійсно траплялися німці, що маючи віру в німецьку „культурність" (а цю ми бачили в часі війни), твердили: „Знаємо, німецький комуніст, це тип ідеаліста; німецький комуніст ніколи не міг би бути таким, як московський!" Та перед приходом до влади Гітлера, німецькі комуністи в своїй політичній роботі вживали методів фізичного терору у відношенню до своїх політичних противників. Відомі також різні нелюдські методи, якими вони розправлялися зі своїми політичними противниками, що були увязнені в гітлерівських концентраційних таборах, навіть у відношенні до українців.

Як про ідеалістів пробує дехто говорити і про французьких комуністів, та цим не вдасться нас зловити. Де ці комуністи не були б, і якими вони не були б, коли прходить до діла, вони мусять бути такими, як їм це наказує Москва. Це ми бачимо найкраще з прикладу українських комуністів-ідеалістів. Коли вони такими не схотіли бути, то не стало їм взагалі місця на землі. Вони мусіли кінчати самогубством, або їх розстріляли чи відправили туди, де білі медведі.

Тут не грає головну ролю людина, її почування, чи сумління. Тут рішає режим, система та приказ згори. Цей режим не стримався навіть перед винищуванням своїх найкращих вожаків, коли вони стали невигідні тим, що на той час мали виконавчу поліційну владу в своїх руках. Де ділися Троцький, Тухачевський, Риков, Бухарін і т. п.?

Цих „ідеалістів"-комуністів, що живуть поза межами поліційних впливів советської влади, ми могли б тільки тоді шанувати, коли б вони з однієї сторони — були в стані щиро признатися до правдиво демократичних державних засад у своїй політичній діяльности, про котрі ми вже згадували, а з другої — колиб вони рішучо відмежувались від московського комунізму. Цебто, рішучо та отверто осудили всі його злочини, називаючи їх по імені та домагаючись поставлення перед міжнародний суд всіх цих злочинців, що завинили в злочинах проти людяности й правопорядку. Тільки тоді ми могли б повірити в їхню ідейність та ідеалізм. Як довго вони цього не думають робити, а сліпо й зрадницько ступають за своїми панами з Москви та безкритично виконують їхню волю, не можна мати до них найменшого довіря. Вони є свідомо, чи несвідомо співвідповідальні за злочини Кремля і логічно думаючи їх треба би точнісінько так само трактувати, як в Советах трактується всяку опозицію. Цебто, як довго в т. зв. Сов. Союзі не буде повної, правдивої й щирої політичної свободи для громадян інших політичних переконань, їм треба цілком заборонити всяку політичну діяльність у всіх некомуністичних державах світу, а навіть післати їх з педагогічних міркувань в подібні табори та до подібної праці, як це роблять комуністи в своїй державі з людьми інших політичних поглядів.

Більш на ніщо ці продажні й нелюдяні душі, вороги працюючого народу, не заслуговують. Аж тоді, коли б в країні комуністичного володіння була привернена повна політична свобода для народу та опозиційним партіям в американському та англійському розумінні демократії, та як усі інакше політично думаючі люди були б випущені на волю, тільки тоді можна було б і них комуністів пустити на волю і шанувати їх права.

Що ж робити?

Коли я написав, що християнин має бути приятелем працюючого, має розуміти положення кожної людини та стреміти до повної справедливости в житті, а навіть має бути толерантним для людини комуністичних переконань, оскільки вони не є противні людяности й духу християнської любови, то цім я не хотів би сказати, що комунізм є тим єдиним політичним напрямком, що єдино може помогти працюючій людині стати до кращого життя. Це, що комуністи пробують вмовляти в людей, що вони є єдиною партією працюючих, — це ніщо інше, а тільки низько демагогічний клич для дурення несвідомих мас. Можуть бути різні дороги й форми політичної організації працюючих за матеріяльне та духове покращання їхнього життя, за більш справедливий економічно - соціяльний лад. Тут можна б уже скорше говорити про соціялізм та і він має різні відтінки. Та й чому конче має бути всюди соціялізм? Різні країни стоять на різних ступнях матеріяльних можливостей. — країни, що їм не зле з капіталізмом. Ми далекі від того, щоб накидати комусь в цій справі свої погляди. Кожен має право мати тут свої особисті переконання. Зате ми хотіли б тільки висловити в цій матерії кілька засадничих думок.

Ми уважаємо, що найвищий час, щоб покінчити з цим поглядом, що політика є світською річчю і християни, чи церква — не має нічого до неї мішатися. Погляд наскрізь фатально - фальшивий. Правда, церква не є політичною організацією і політикою не має займатися. Але, де політика йде проти основних Божих законів, там і церква має право, святий обовязок, слухаючи більше Бога, ніж людей (Діян. 5. 29) сказати своє остерігавче і напоминаюче слово (це вона й робила у відношенню до Гітлера і хоч була за це переслідувана, але зате вийшла з цих змагань з честю). Християни не мають відмежовуватися від політики. Політика, це є вміння господарити в державі та

(Докінчення на стор. 4).

МИКОЛА ХВИЛЬОВИЙ

ВАЛЬДШНЕПИ

(Роман)

10)

— Шкода! — кинула Аґлая і взяла резонерський тон. — Треба бути послідовним навіть у дрібницях. Здається Толстой говорив колись, що найважче полюбити ближніх. Я думаю, що багато важче їх же таки зненавидіти справжньою ненавистю. Тільки тут можна показати неабияку волю, і, коли хочеш, відвагу... Ти їх, здається, високо ставиш?

— Ти гадаєш, що мені бракує волі і я не можу бути відважний?

Дмитрій сказав це якимсь непевним голосом, наче він і сам не довіряв собі.

— Ти маєш волю і ти відважний! — упевнено й навіть із деяким захопленням відзначила Аґлая. — Саме за це ти так скоро й подобався мені... Подобався, звичайно, як людина.

Розмова перервалась. Вона вже дивилась у землю й ховала від нього свої очі. Він мовчав, тому, що в нім у цей момент зажевріла внутрішня боротьба: з одного боку, йому підлестило її захоплення ним, як відважною й вольовою людиною, з другого — він не зовсім вірив їй (відкіля вона знає, що він саме така людина? Чи не з кількох розмов із ним?). І потім його раптом якось образила її самопевність і цей батьківський тон. Нарешті він заспокоївся й сказав:

— А ти, знаєш, цілком правильно підмітила: я говорю про ближніх. Мені це твердження дуже подобається. Здається мій „однофамілець" — Альоша Карамазов — ставив якось там наголос на любов до дальніх. А я от теж думаю, що цей наголос треба перенести на ненависть до ближніх.

— І ти гадаєш, що найбільша загадка саме тут ховається?

— Тільки тут і більш ніде! — з деяким хвилюванням сказав Карамазов. — От хоч убий мене! — я не можу їх зненавидіти справжньою ненавистю. У кожнього з ближніх — навіть найбільших моїх ворогів — буває така, знаєш, людська усмішка й таке, знаєш, миле й гарне обличчя, наче на тебе прекрасна Богоматір дивиться. Я кажу й підкреслюю у кожного, бо навіть у суворих і злих з природи людей я бачу цю усмішку й це обличчя.

— Може ти перебільшуєш? Невже таки в кожного?

— Клянусь тобі! Богоматір всюди й на кожному кроці. Це якийсь жах, а іноді навіть руки падають у знемозі. Не можна зустрічатися з людьми. Щоб творити якесь діло й боротись, треба надягати машкару мізантропа і в ній ховати, перш за все, очі... Очі, знаєш, найлютіший ворог усякого прогресу, бо очима бачиш Богоматір і саме в очах ховається Богоматір.

Карамазов зупинився й почав нервово кусати собі губи. Із звичайної психічно - нормальної людини він раптом перетворився на маніяка. Разу-раз здригаючись, він усе повертав до кручі голову й розгублено дивився в неясні далі Дніпрових вод.

— Словом, Богоматір не дає тобі зненавидіти своїх ближніх? — спитала Аґлая.

— Тільки вона. Во імя якоїсь ідеї я здібний убити людину. Але якийсь Іван Іванович однією людською усмішкою може покорити мене в один момент... навіть коли б до цього Івана Івановича я й ненавидів своєю недоношеною і якоюсь чудною ненавистю.

— І так із тобою завжди бувало?

— Ні, — сказав Карамазов із деяким відтінком туги в голосі. — Тільки в останні роки мене так сильно затривожила Богоматір. Раніш це багато легше було. Раніш ідея майже зовсім засліплювала мене, і для мене не було ближніх.

Аґлая взяла руку Карамазова й положила її на свою долоню.

— Так от, — сказала вона. — Є дві ненависті: справжня і твоя недоношена. Перша — велика ненависть, і вона творить життя. Ця ненависть не знає ближніх. Друга, недоношена, є тільки тінь від першої. Перша від розуму й від серця, друга — тільки від розуму... Як ти гадаєш, можна бути відважною й вольовою людиною тільки від розуму?

— Ти вже почала сумніватись у мені? — спитав Дмитрій, усміхаючись вимушеною усмішкою.

— Нічого подібного! — знову впевнено відзначила Аґлая. — Ти маєш волю і ти відважний... Я також думаю, що твоя недоношена ненависть уже є справжня ненависть і ти здібний зненавидіти своїх ближніх... Ти розповідав мені, як колись, у часи громадянської війни, ти розстріляв когось із ближніх біля якогсь манастиря.

— Так тож, — вирвалось несподівано Карамазову, — в імя великої ідеї.

— А хіба тепер ти без ідеї залишився? Хіба тебе не захоплює сьогодні хоч би та ж ідея відродження твоєї нації?

— Звичайно захоплює, — непевним голосом сказав він. — Але...

— Без усяких „але", — рішуче одрубала Аґлая. — Щось одне: або це ідея, або це нова примара. Вона мусить тебе також захопити, як і та, що в імя її ти розстрілював своїх ближніх.

Карамазов раптом зареготав.

(Дальше буде).

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ У ФИЛАДЕЛФІЇ

Враження і спостереження.

Старанням Злученого Українського Американського Допомогового Комітету та при активній співпраці всіх місцевих громадських організацій і товариств та великого загалу громадян Филаделфії, в цьому місті відбувся в суботу, 1-го листопада, „Український День" (Тег Дей), призначений на збірку фондів на допомогову акцію для українських скитальників в Европі. Цей День був проголошений тиждень наперед мейором міста Бернардом Сомуелем, був теж досить широко розреклямований українською та місцевою американською пресою. В його підготовку вложено чимало труду й праці та й коштів. А проте, вислід — головно, як іде про матеріяльний успіх — не був такий, як цього можна було сподіватись. Біля вісім тисяч долярів всього, разом з чималими жертвами місцевого українського громадянства, головно бизнесменів, це без сумніву слабий матеріяльний результат Українського Дня у Филаделфії. Але власне з невдачі часто можна витягнути найкращу науку, тим більше з такої повчаючої, за яку можна вважати Український День у Филаделфії.

Першусього треба ствердити, що сам Допомоговий Комітет та організатори Дня були доклали всіх зусиль, щоби його приготовити якнайосновніше і якнайкраще. Від офіціяльного проголошення мейором міста починаючи, а на виготовленні збіркових пушок і т. д. кінчаючи, все обмірковувалося, все бралося до уваги, але в багатьох випадках треба було розложити руками та сказати, що це переходить межі сил, якими филаделфійська українська громада розпоряджає.

Організація збірки.

Органзація збірки у великому місті це справа однаково важлива, як і складна. Тут треба керуватися насамперед знанням і досвідом, бо споридності дуже часто вводять в блуд, як це виказує практика у Филаделфії. Місто було поділено на цілий ряд районів, зі збірковими „головними квартирами" в кожному з них, звичайно в одному з дільницевих клюбів, чи приміщень товариств. Все концентрувалося в Народному Домі на Френклин Стріт та в офісі центрального Комітету. На славу громадських клюбів, в яких були приміщені „головні квартири", треба згадати, що всі вони цілком безкоштовно були приготовили перекуску для збирачів в своїх районах. Головним недомаганням в організації збірки була недостача відповідної кількости збирачів. 370 осіб на двомільйонове місто це менше, ніж мало і це було теж одною з головних причин відносно малого матеріяльного успіху. Крім того — збирачі не були раціонально розміщені. Можна було мандрувати цілими вулицями і не зустріти ні одного збирача, то знову нагло де зза якого вугла обсіло вас кількоро нараз. Теж цілком не значить, що залюднена головна вулиця мусить бути найбільш підхожа до збірки. Навпаки, досвід Филаделфії виказує, що з відносно „порожніх" та бідних вулиць принесено збіркові пушки далеко повніші, ніж з головних вулиць. Це, очевидно, в поодиноких випадках.

Перебіг збірки.

Насамперед треба ствердити, що для успішної збіркової акції ще далеко не вистачає сама тільки збіркова пушка та людина, яка її тримала б. Треба вміти збирати. „Автор цих стрічок" під час Українського Дня мандрував, як лунатик поздовжними і поперечними вулицями Филаделфії та „підхопив" неодин інтересний фрагмент. В деяких місцях зустрічалося розмріяну збирачку, що тільки автоматично повторювала „Юкрейніен реліф", майже придавивши пушку до грудей, аби, бува, справді хто якого кводра не кинув та не подумав, що вона „жебрає". Деякі скромненько стояли собі під муром та робили таке враження, що вас нагло збирала охота підійти до неї, чи до нього та дати йому відповідну жертву в руку, а не кидати до пушки. Та це в жодному разі не характеризує загалу збирачів. Навпаки, в основному то вони проявили чимало „таланту" та „творчої ініціятиви" під цим оглядом. На одній з головних вулиць, наприклад, один збирач так розпачливо взивав „гелп", що „притягав" навіть подорожних зі стріт-кари. А раз виявить людина бажання допомогти, тоді вже „не випадає" завертати, хай буде й інша причина цего „гелп", як зразу думалося. Бачив теж, як одна зарумянена збирачка мала „спіч" в ресторані, у висліді якого в пушку летіли не тільки „кводри", але й цілі „зелені".

Реакція публики.

Не тільки американські українці, але й американці взагалі виявляють вже деяку втому від постійних збірок на добродійні та допомогові цілі. Це добре спостерігалося у Филадефії. Багато „невтральних" прохожих взагалі не реагували, хочби їм пушку підставити під сам ніс. Іде собі, якби його цілий світ не обходив. Фрази „Юкрейніен реліф" багатьох радше відстрашували, ніж притягали. І в цьому теж одна з головних причин слабого результату збірки. Під цим оглядом медвежу прислугу зробила українцям ще досі оспорювана участь Советської України в Обєднаних Державах. Рівночасно зі зростом протибольшевицьких настроїв в Америці, теж слово Україна стає ненависним, а з американсько-українського боку робиться відносно дуже мало, щоб виказати власне „правду про Україну", головно як іде про пересічного американця. На заклик „Юкрейніен реліф" багато відверталося, махаючи з погордою рукою та додаючи: „Рашен". Вони не мають часу в таких випадках застановлятися, що це „Юкрейніен реліф" є власне для тих, які про „Рашен" мають ще далеко гіршу думку, як американці. Але це, щоб скомпромітувати українське імя в світі та зробити його співвинним за всі большевицькі злочини, відай, і було одним з головних мотивів, чому Сталін робив своїм українським невольникам ту „прислугу", тягнучи їх до ООД.

Під час збірки виявлялись теж всілякі інші „політичні" моменти. Наприклад, моряки не давали жертви, виясняючи, що вони є проти мейора Самуела, який збірку проголосив. Негативно ставились до збірки теж деякі етнічні групи. Але не бракувало і всіляких хвилюючих моментів, як, наприклад, цей з одною достойною дамою, що підійшла до збирачки та зі словами: „Ай донт нов ввай Ай ем фор ди Юкрейн, бат Ай ем" дала свою немалу жертву. Теж інтересно, що на відповідне оголошення в пресі вже зараз зранку 1-го листопада перші американці прислали в листах свої жертви. Одна американка теж „скоро-світ" принесла до Комітету чималий звиток матерії на допомогу для „Юкрейніен рефюджіс".

В загальному — найслабше реаґувала заможніша — якщо оцінювати по одягу та зовнішньому вигляді — публика. Скромніше і бідніше одягнені виявили далеко більше зрозуміння і співчуття до недолі інших, та бодай малою жертвою це підтверджували. Всі збирачі загально ствердили дуже прихильне ставлення ніґрів до „Юкрейніен рефюджі" та до допомогової акції для них. Правдоподібно згадувалася їм неволя їхніх предків.

Загальні недомагання.

Під час самої вже збіркової акції виявились деякі недомагання, що їх переочено, або що повстали „не з нашої вини". Першусього, не цілком дописала пропаганда в англійській мові на місці. Радіовисильні не проголошували збірки по кілька разів денно, як це було пляновано і радіопропаганда взагалі завела. Дальше, збирачів рішучо треба було раніше точно повчити, евентуально окремими друкованими інструкціями, як їм поводитись, що і як говорити та взагалі як переводити збірку. Крім масових малих розкидних листків, до речі дуже добре уложених і чепурно надрукованих, були теж більші афіші, що виясняли в чому діло, хто та на яку ціль переводить збірку. Але цих афішів в жодному разі не використано. Вони стояли собі згорнені, або і виставлені, але в невидному, чи мало видному місці, замість „хапати за очі" прохожих. В додатку треба згадати, що деякі особи, які раніше виявили готовість допомогти в збірці, опісля не зголосились до неї. В загальному — збірка проходила досить кволо й тому теж такий малий її результат.

(Докінчення на стор. 4-тій).

З НАГОДИ ЗОЛОТОГО ЮВІЛЕЮ

Подружжя пп. І. Борецьких — парохіяни кат. церкви св. Михаїла в Ню Гейвен, Конн. влаштовують прийом в неділю, 9. листопада 1947 р. в Литовській Галі, 243 So. Front Street.

В годині 10 рано о. Антін Борса відправить Службу Божу, а потім буде благословення. В годині 1-й буде обід.

Шановні Ювіляти є родичами п-ні Теодозії Борецької, котра переложила повість „Захар Беркут" Івана Франка.

Джан Лоброк

ПРИЙДЕ ДО РОЗУМУ

3)

(Докінчення)

Пройшло кілька днів і я частіше бачився з Білем. Він радо заходив до мене, переглядав мої книжки й часописи, а коли це йому сприкрилося, брав зі стола папір і олівець, усе рисував якихсь великанів-героїв: руки їх подобали на товстелезні дубові гиляки. Тоді нарисував і цей рисунок, що мав його представляти, а під рисунком написав згадану присвяту.

Чесний пастор, коли побачив, що його син заходить до мене, відвідав мене одного пополудня. Був дуже коротко, а при відході попросив, щоби я його відвідав. Буде йому дуже приємно. Радітиме і його дружина. Для них то буде особлива честь. честь. Бо й якже ж інакше! Так честь, у цій відлюдній пустині приняти такого визначного гостя. Так мені говорив.

На другий день, пополудні, я дійсно рішився відвідати чесного пастора.

— О, яка велика честь для мене, яка велика честь, — і при цьому чесний пастор звернувся до Біла та значучо глянув на нього — що ви відвідали нашу скромну хату. І моїй жінці є особливо мило.

— Які ми щасливі, що маємо такого визначного гостя.

— А тато нині рано говорив...

— Біле, — перебив йому нараз батько — мовчи, коли старші говорять, ти мусиш мовчати!

І Біл справді замовк. І ми мовчали, кілька хвилин.

— А тато нині рано говорили: і той чорт...

— Біле, Біле, будь бодай пристойний, коли пан є у нас.

— Бо ви нічого тепер не говорите, то я мушу говорити. Тато говорили: І той чорт приходить до нас.

Пастор люто звернувся до Біла:

— Біле, я тебе так вигаратаю, що затямиш собі мене. — Не гнівайтеся — сказав тепер дуже ввічливо — мій син великий ледацо. Має страшно буйну фантазію.

— Так, — запримітила пасторова — читає якісь старі повісті, що я їх маю в моїй бібліотеці, а там беседа про багато злих хлопців.

— Мамо, я зовсім не люблю твоїх старих книжок з образками й ніколи їх не читаю. Пан мають гарні книжки. В твоїх понамальовувані лише чарівниці з довгими пальцями.

— Знову говорить неправду.

— Ні я не говорю неправди.

— Нещасна дитино, занадто жива—сказав батько, а очі йому світилися з люти. — Як я вам говорив має буйну фантазію. І неспокійний... все щось зібе.

— Я ніколи нічого не розбив. Тато часом зібе якусь посудину, коли розсердиться на маму.

— Ось бачите, який він дикий.

— А мама тобі часто каже, що ти дикий.

— Біле, забирайся надвір!

Біл смирненько послухав і зараз вийшов надвір. Чути було як на подвірі підсвистував якусь пісоньку. Начеб нічого не сталося.

Пастор був блідий. Я бачив, як він силувався сказати щось. Ледви міг сказати кілька слів, як я виходив:

— Знаєте, прийде до розуму мій син. Простіть йому.

О, я тобі прощаю, мій дорогий малий приятелю, я тобі все прощаю. Як будеш читати ці рядки, послухай ради свого старого й доброго приятеля, який тебе так любить, люди говоритимуть, що ти дурний, що ти вітрогін і що маєш буйну фантазію. Говоритимуть тобі, що ти незносний, а буде більше таких, що схочуть тебе вибити ще гірше ніж батько вибив після моєї гостини, про що ти мені розповідав серед сльоз. Є тверді руки ніж батькові, а тяжко буде тобі, як впадуть на тебе. Та, всеодно, остань вірний собі. Будеш рідкою виїмкою серед людей. Це тобі радить і від щирого серця здоровить тебе твій старий приятель — Джан Лоброк.

Християнство й сучасний комунізм

(Докінчення зі стор. 2-гої)

відповідно жити з сусідніми народами. Коли вже треба мати здібну й чесну людину, щоб вміла наладнати якесь мале підприємство, чи господарство, то оскільки більше потрібно таких людей для великого господарства, що ним є держава.

Це було злочинним і несправедливим, що багато добрих християн часто бокували від справ світу цього і лишали їх не найкращим, а найгіршим. Важними справами, від яких залежить доля мільйонів, мусять займатися найкращі з народу, а не всякі дегенерати, садисти, трутні, чи злочинці. Тут треба людей правдиво люблячих свого ближнього, людей чесних, характерних, вмілих, мудрих, а не таких „професіональних революціонерів", що викидають інших з їх маєтків та гонорів тільки на те, щоб самим сісти на їх місце і грабити бідного, замість йому помогти.

Християнство не може недоцінювати солідної роботи чесних політиків та економістів. Їх працю треба підтримувати. Тут християнство має великі зненавидання та вину. Тому треба дбати про те, щоб ви будучи християнином, підтримували тільки ті політичні партії та їхніх кандидатів на різні уряди чи становища, які не підступно, а щиро стоять на християнських принципах. Теж громадську роботу виконуймо щиро, чесно і по християнськи.

Коли поступатимемо інакше, тоді одного дня можемо опинитись під владою безбожників, яких уже не легко буде позбутись. Націзм в Німеччині та комунізм в Росії, дали найкращі приклади, як самі народи, ошукані цими режимами, не могли і не можуть без посторонньої помочі їх позбутися.

Комунізм, як політична система, має за ціль завести диктатуру купки здеморалізованих трутнів-неробів в цілому світі. Він розріжнює ціль та тактику. Ціль лишається незмінною, тактика міняється, пристосовується. Овочі цих намагань уже показали себе жахливими. Американський робітник, який їздить своїм автом, живе в прилично умебльованій хаті, ситий і стрійно убраний, не може повірити, як то у Советах робітники дусяться по кілька разом в одній малім помешканню, та де селянин живе часто в хаті покритій картоплинням, напівголодний та обдертий. Советська пропаганда промовчує, як живеться робітникові й селянинові в Советах, але треба, щоб в Америці знали і другу сторону медалі і мали про все власну думку і свій власний осуд.

Комунізм, якого ми свідками, не розвязав сучасних соціяльних проблем, а тільки завів економічну, політичну і духову неволю.

Корінь справжньої соціяльної справедливости є в Христовій Євангелії. Не можна відділити від матерії духа, який її оживляє. На принципах Христової Євангелії треба і нам, українцям, будувати наше національне й соціяльне життя.

(Кінець).

Загроза війни в імперії Сталіна

Відомий американський журнал "Plain Talk" у своєму виданні за місяць листопад приніс чергову статтю Володимира Душника про визвольний рух в Україні (Resistance in the Ukraine). В статті пишеться:

Драматичний перехід вояків Української Повстанської Армії з опанованої Советами Польщі в американську зону Німеччини, про що офіціяльно повідомили наші окупаційні власті, безсумнівно доказує, що обставини в комуністичному царстві Сталіна є далекі від впорядкованих. Звідомлення Американської Армії, базоване на твердженнях 40 членів Української Повстанської Армії, яким пощастило вирватись з Польщі до Баварії, потверджує остаточно наявність багато обговорювану, але мало відому війну, на яку перед роками важились сотні тисяч українців проти накиненого Сталіном комуністичного режиму в Україні...

Згадуючи про звязані з УПА останні події в Чехословаччині та про советські намагання не допустити закордон вісток про боротьбу УПА в Україні, автор коротко аналізує повстання УПА, її боротьбу та цілі. Вже в 1941 р., після договору дружби між Гітлером і Сталіном на знищення всіх інших народів, насамперед українського, тисячі українців пішли в підпілля та почали безпощадну боротьбу проти німців, хоча німецька армія була тоді на вершку своєї сили. Поборюючи німців, УПА рівночасно повела таку ж боротьбу проти Советів, яких, подібно як і німців, вважає окупантом України. Тогочасну боротьбу УПА можуть характеризувати такі два факти, як вбивство гітлерівського генерала СА Віктора Люце та вбивство советського маршала Ватутіна, що були представниками німецької, зглядно советської окупацій в Україні.

Після поновної окупації України Советами, большевики почали криваву чистку, головно в новоприлучених українських областях, змагаючи до повного винищення українського народу. У висліді прийшла теж посилена протиакція українського визвольного руху.

В дальшому автор насвітлює успішну боротьбу УПА проти большевизму після війни, що довело аж до заключення окремого військового договору між Советським Союзом, Польщею і Чехословаччиною для поборювання УПА. Навівши, (не покликуючися на джерело) за поданими в „Свободі" з 17-го вересня інформаціями про акцію і поведінку поодиноких загонів УПА в Чехословаччині, автор вкінці стверджує:

Історія УПА має свого відповідника в Балтійських державах та скрізь під серпом і молотом. Факт, що 40 повстанців УПА — згідно зі заявою ген. Клея — не вважається за переміщених осіб, але що до них застосується закони війни й на їх підставі не завернеться вояків УПА до Росії вказував би на те, що уряд Злучених Держав поінформований про положення в Україні.

Український День у Филаделфії

(Докінчення з 8-гої сторони)

Висновки.

„Український День" у Филаделфії вважається невдачним, але в порівнанні з надіями, які на нього покладано. Проте, тут навряд чи можна б говорити про невдачу. Бо він, крім цих „біля 8,000 долярів", які теж „по дорозі не ходять", дав цілий ряд інших практичних і моральних користей, яких не купити і за гроші. Першсього — неодному американцеві у Филаделфії прояснилось, що українці — це в жодному разі не є „Рашен", ані „Коммі". Навпаки, одних і других вони мають в печінках і теж відповідно до них ставляться. Це, що не потрапили вияснити збирачі, вияснили великі оголошення в двох найбільших місцевих газетах. Ввечорі в кінотеатрах та в телевізійних апаратах передавали фрагменти з Українського Дня.

Український День — в дальшому — був на кілька тижнів сильно züактивізував цілу українську громаду у Филаделфії і це з черги може дуже корисно вплинути на дальший розвиток громади.

Відносно малим матеріяльним результатом Українського Дня у Филаделфії в жодному разі не має потреби зражуватись, ані филаделфійцям, ані іншим нашим громадам. Навпаки, з досвіду вигтягнути відповідну практичну науку та ще більше наполегливо працювати і ще більше скріпити намагання придбати необхідні фонди на допомогу нашим братам і сестрам на скитанні в Европі. Перед ними невідомо, яка ще чергова зима і нові терпіння та недостачі та нові потреби. Тільки найбільш інтензивна дальша допомогова акція американських українців зможе бодай частинно зменшити їхнє горе та злагіднити їхні терпіння.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо впочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

12,085 Мороз Володимира брата з с. Миловець (Чортків) від Пуляк Павла с. Данила і Марії з Паславських.

12,086 Мудрий Йосифа з Білого Каменя (Золочів) від Захарчук Теодозія с. Дмитра.

12,087 Панечник Йосифи (дівоче імя) з с. Медика (Перемишль) від Войнарович Дмитра.

12,088 До краянів, братів Грицак Антона з с.Переволока (Бучач) від Гриневич Ю.

12,089 До тестя Сорока Дмитра з с. Медуха (Станиславів) як рівнож до знайомих з с. Медухи відПопель Івана.

12,090 Пошович Миколи вуйка з с. Плоске (Стар. Самбір) від Пошович Анастазії д. Дмитра.

12,091 Крупа Миколая стрийка з с. Безмигова Горіш. (Лісько) від Крупа Юлії.

По інформації писати до:

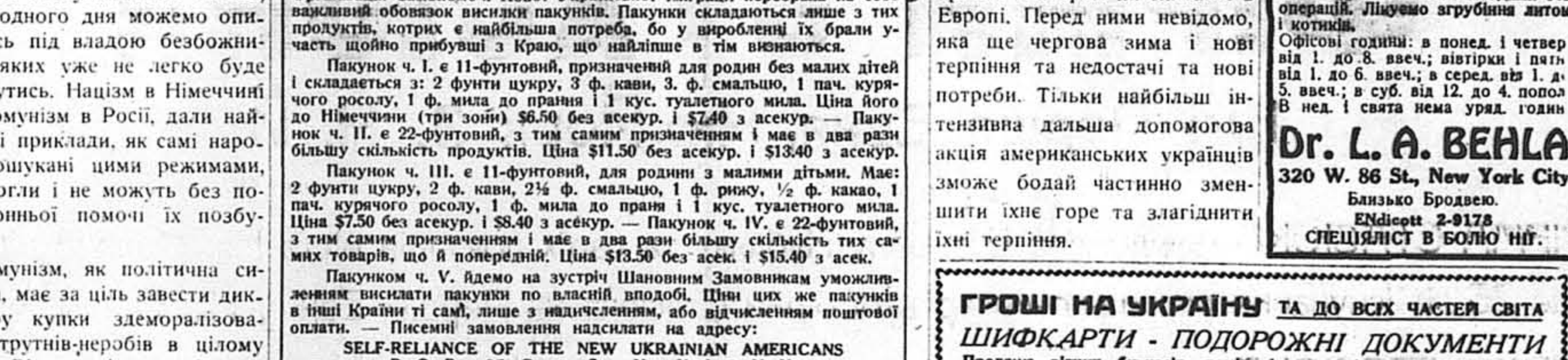
United Ukrainian American Relief Committee

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ТАРЗАН, ч. 1724. Запах льва.

Тарзан виніс Кімбу високо, щоб малпи не занюхали їхнього запаху. Саме тоді прийшло племя, тягнучи з собою Джену.

Малпочоловік знав, що як раз почнеться танець, його ніщо не зможе стримати, доки місяць не підніметься до зеніту. Тоді прийде вершок і жертву затовчуть на смерть. Не оставалося ніщо, як визвати їхнього провідника.

Без ніякого руху, наче статуї, оба вони припали до галузі. Пан джунглів вижидав відповідної хвилини.

Саме тоді вітер надніс слабий запах далеко віддаленого льва, який вийшов на лови.